

Сьогодні
17.01.2024

*Урок
№25*

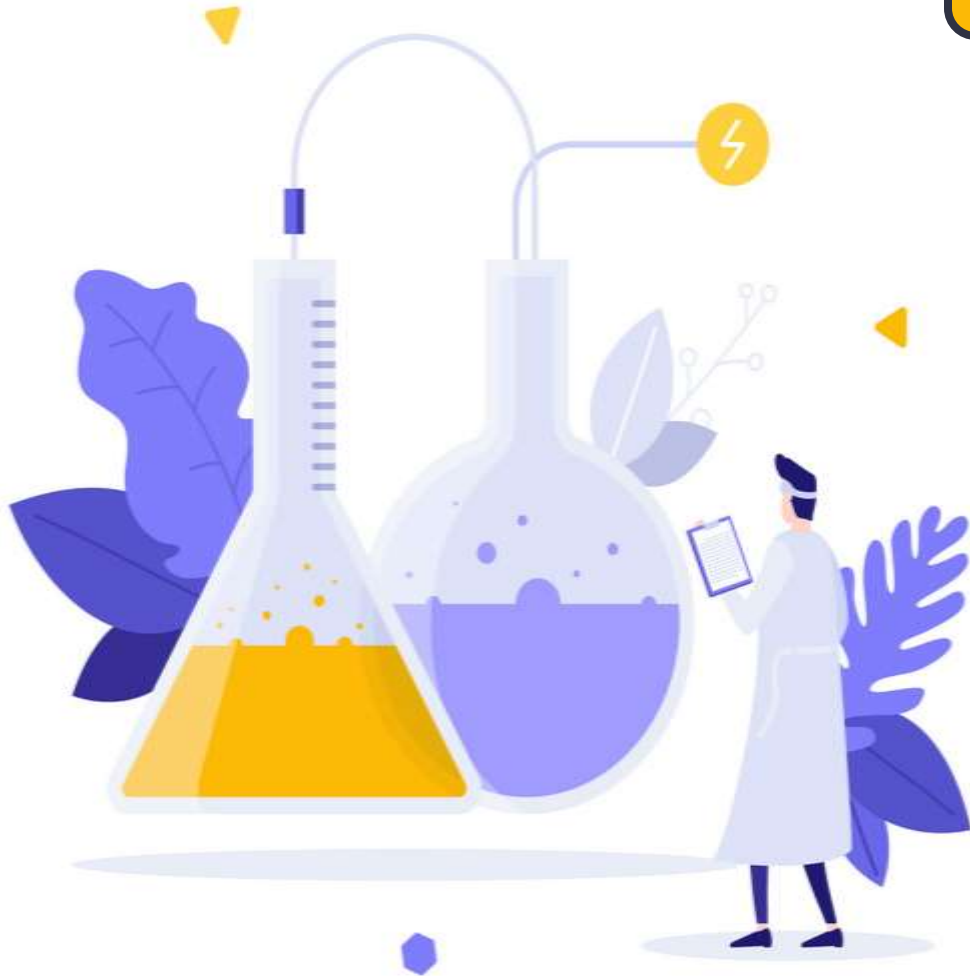

Тема2. Кисень Повітря, його склад і властивості

Сьогодні на уроці ви зможете:

- характеризувати фізичні властивості повітря;
- називати якісний і кількісний склад повітря;
- пояснювати, як дослідним шляхом установити наявність і вміст кисню в повітрі.

Що таке суміш?

Які природні суміші тобі відомо ?

Який склад повітря?

Що ти знаєш про вітер?

Як можна загасити пожежу?

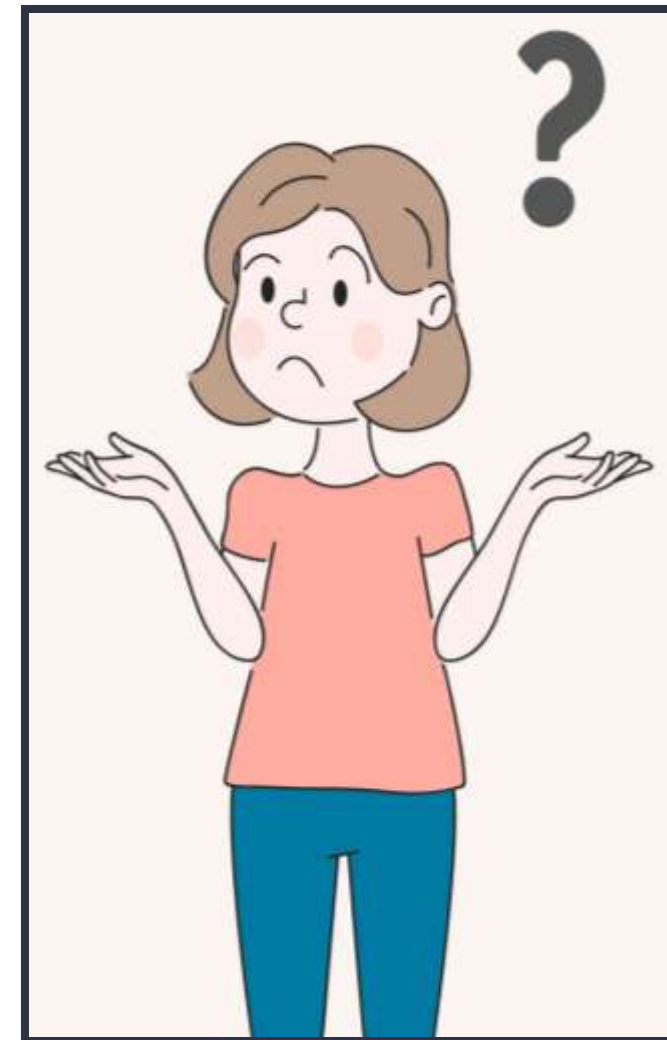

Кисень підтримує життя практично усіх живих організмів на Землі. Він є необхідним і людині, і тваринам, і рослинам.

Відомо, що людина без їжі може прожити кілька тижнів, без води – кілька днів, а без повітря – кілька хвилин.

**Чому серед планет
Сонячної системи лише
Земля – блакитна?**

**Перші спроби
вивчення та
визначення складу
повітря належать
А. Лавуазьє.**

Антуан Лоран
Лавуаз'є

Повітря – це не просте тіло, як гадали вчені того часу, а суміш різних за властивістю речовин.

Має частини

Підтримує
горіння

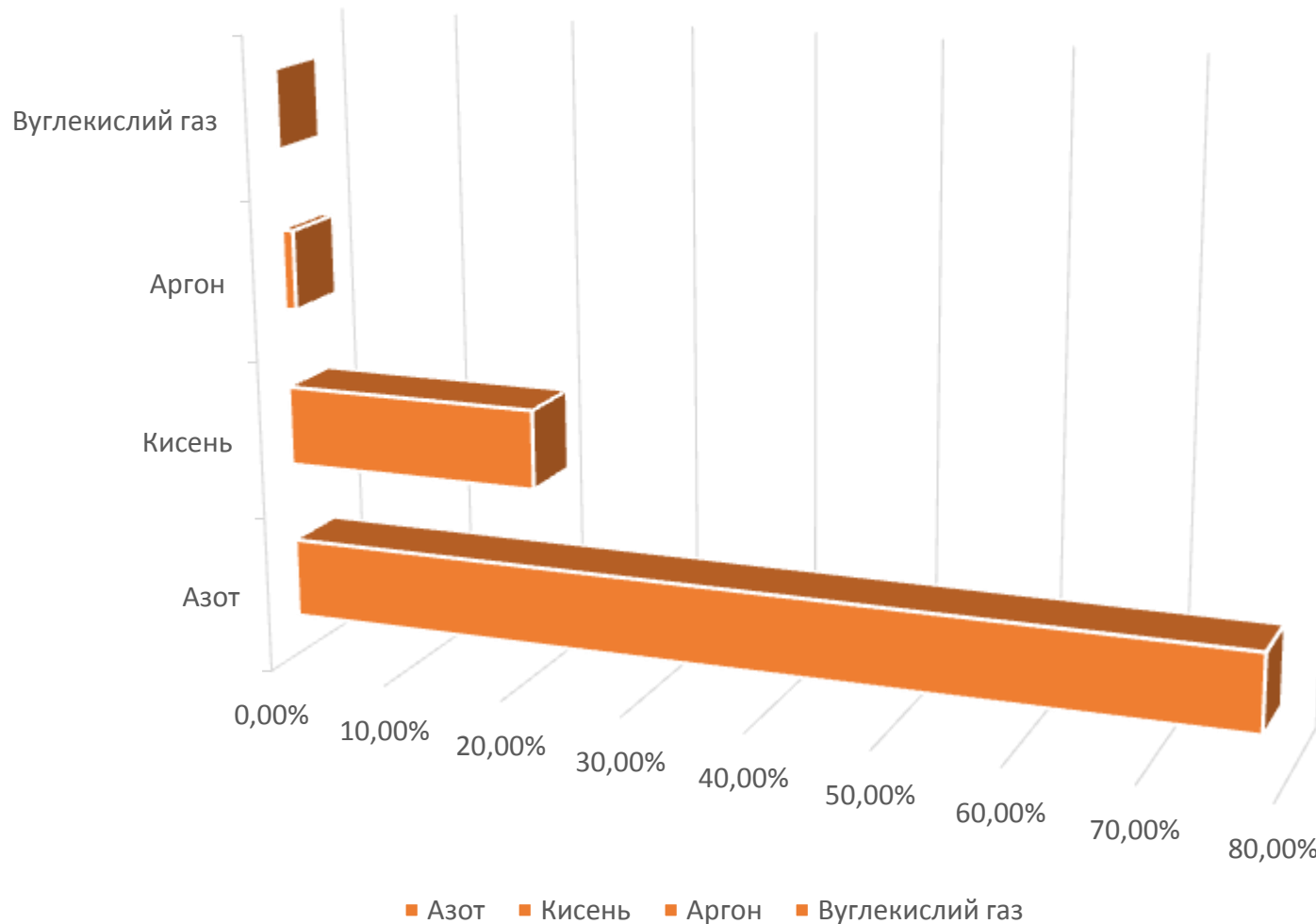
Кисень O_2

Не підтримує
горіння

Азот N_2

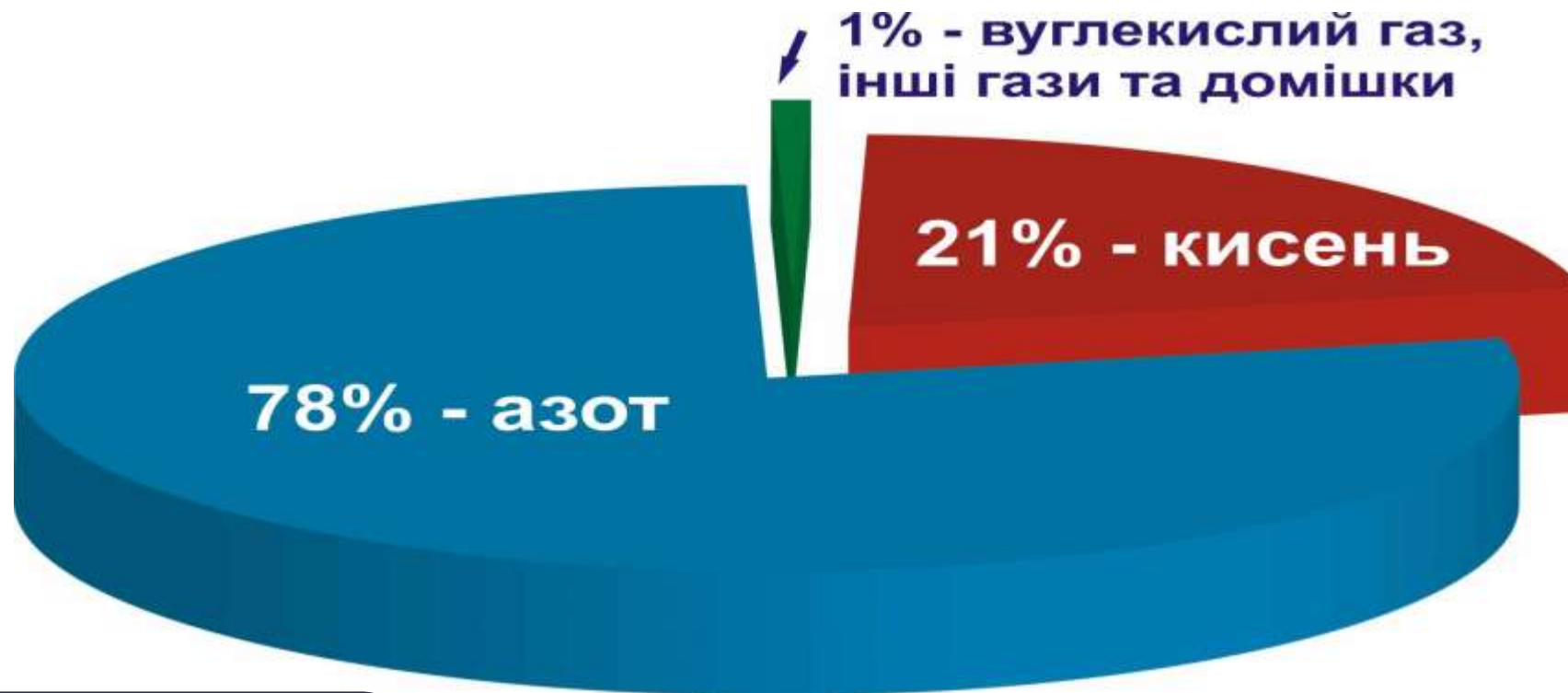
Вивчив і описав їх властивості, визначив їх
об'ємні співвідношення.

Склад повітря

Азот — 78,09 %
Аргон — 0,93 %
Кисень — 20,95 %
Вуглекислий газ — 0,03 %

$W(N_2) = 78\%$
 $W(O_2) = 21\%$
 $W(CO_2) = 0,03\%$

$$W(O_2) = \frac{V(O_2)}{V(\text{повітря})}$$

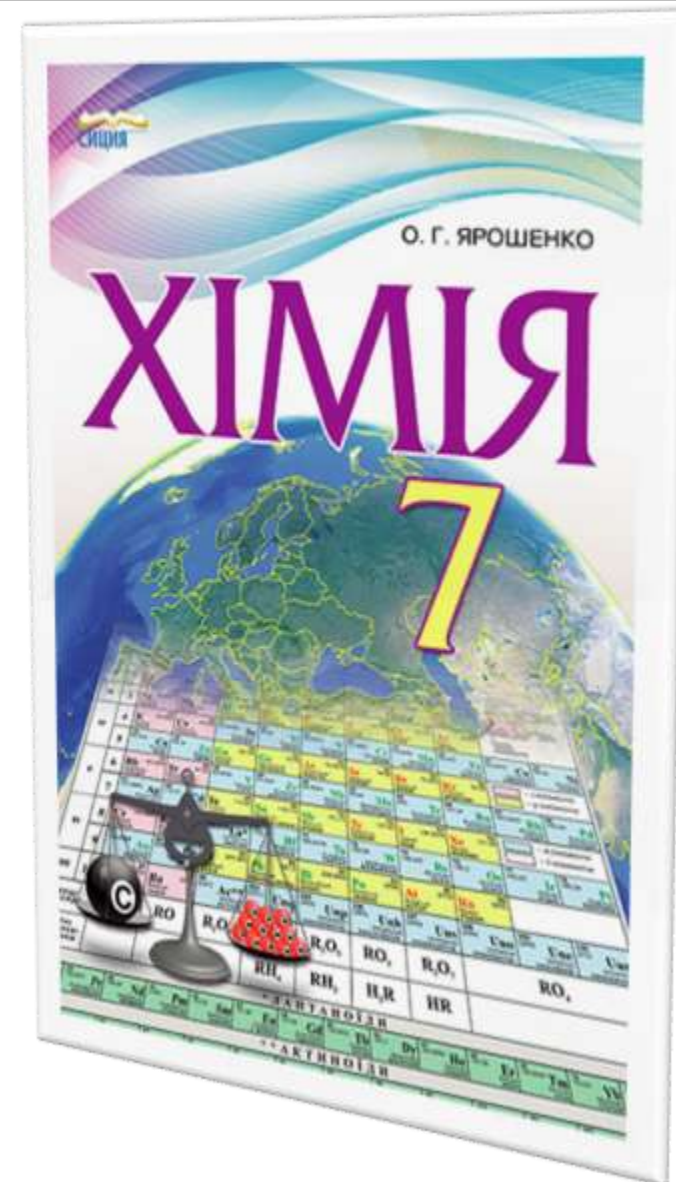

Опрацювати §21 с.100.

Дати відповідь на питання:

Із наявністю якої речовини у повітрі пов'язані виникнення вранішньої роси на траві та туману?

Пригадайте, які речовини називають органічними. Чи є вони серед компонентів повітря?

**Чому повітря не
розчавлює?**

1 м^3 повітря має масу 1 кг 300 г;

прозоре, безбарвне, без смаку й запаху;

погано розчиняється у воді;

погано проводить тепло;

це складова частина атмосфери, яка має масу $5 \cdot 10^{15}$ тонн;

**якщо врахувати площу людини в
середньому $1,5\text{ м}^2$, то на кожного з нас
повітря тисне силою 15 т.**

Джерело : www.youtube.com/watch?v=a_UHszNAw5g

Що таке фотосинтез?

В хлоропластах листків міститься зелений пігмент хлорофіл в якому за допомогою світла відбувається фотосинтез.

Яке відношення до виникнення та існування вітрів має повітря?

Що називають повітрям? Назвіть речовини, що є постійними у його складі.

Назвіть відомі вам властивості повітря.

**Холодна чи тепла вода містить більше повітря?
За допомогою якого досліду можна це довести?**

Який дослід доводить, що повітря має масу?

Запишіть символи і
назви хімічних
елементів, що
утворюють речовини,
які входять до складу
повітря.

Обчисліть масову частку Карбону у вуглекислом газі.

1. Знаходимо молярну масу CO_2 :

$$M_r(\text{CO}_2) = 12 + 16 \cdot 2 = 44$$

2. Знаходимо масову частку Карбону у речовині:

$$W = \frac{n \cdot A_r}{M_r} \cdot 100\%;$$

$$W(\text{C}) = \frac{1 \cdot 12}{44} \cdot 100\% = 27\%$$

Узагальнення і систематизація отриманих знань

Повітря оточує нас скрізь. Але ми його не бачимо, адже воно прозоре. А чому ж тоді небо блакитне?

Товстий шар повітря, який оточує нашу планету, освітлений Сонцем, набуває блакитного забарвлення. Коли космонавти дивляться на Землю із космічного корабля, вони бачать, як наша планета переливається всіма відтінками блакитних кольорів.)

Поміркуйте! Чому космонавти, які виходять у відкритий космос, і водолази, які спускаються в морські глибини, вимушені вдягати спеціальні скафандри?

Чому кулька, заповнена повітрям, не тоне?

Чому м'яч після удару відскакує?

Повітря пружне, воно має здатність стискатися. При ударі м'яча об підлогу або землю повітря, яке в ньому міститься, миттєво стискається. Оскільки воно пружне, то відразу розширюється, внаслідок чого м'яч відскакує після удару.)

Який газ — азот чи кисень — важчий?

$$M_r(\text{повітря}) = 29$$

$$M_r(\text{O}_2) = 2 \cdot A_r(\text{O}) = 2 \cdot 16 = 32$$

$$M_r(\text{N}_2) = 2 \cdot A_r(\text{N}) = 2 \cdot 12 = 24$$

$M_r(\text{O}_2) \div M_r(\text{повітря}) = 32 \div 29 = 1,1$ — кисень важчий за повітря.

$M_r(\text{N}_2) \div M_r(\text{повітря}) = 28 \div 29 = 0,9$ — азот легший за повітря.

Чому в теплій кімнаті кулька більша? А в холодній та сама кулька стає меншою?

Чому птахи настовбурчують пір'я під час морозів?

Чому вікна в будинках мають подвійне, а іноді — потрійне скло?

Коли краще зберігається тепло в кімнаті: якщо вікно заклеєне товстим склом чи коли воно з подвійними рамами?

Чому взимку в шубі тепліше, ніж в осінньому одязі? Чому в морозну погоду люди надівають речі зі штучного або натурального хутра?

Сьогодні
16.01.2024

Робочий зошит

Розташуйте компоненти повітря за збільшенням їх вмісту в цій природній суміші.

А кисень
Б аргон
В азот
Г вуглекислий газ

Відповідь:
Г вуглекислий газ
Б аргон
А кисень
В азот

Азот. Походження назви доволі цікаве: «зоо» — життя, префікс «а» — заперечення. Так його спершу назвали через те, що він не бере участі у важливому процесі живої природи — диханні. Однак на сьогодні думка щодо азоту змінилася. Його розглядають як важливу для живої природи речовину. Це тому, що всі білкові молекули у своєму складі містять Нітроген.

1. Опрацювати параграф №21;